

REGERINGENS PROPOSITION TILL RIKSDAGEN OM EN
TREDJE TILLÄGGSBUDGET FÖR 2020

Med hänvisning till den allmänna motiveringen och förklaringarna till detaljmotiveringen i denna proposition föreslås,

att Riksdagen måtte besluta godkänna bifogande proposition om en tredje tilläggsbudget för 2020.

Helsingfors den 8 maj 2020

Statsminister

SANNA MARIN

Finansminister *Katri Kulmuni*

ALLMÄN MOTIVERING

Till riksdagen överlämnas regeringens proposition om en *tredje* tilläggsbudget för 2020.

Föreslagna ändringar

För aktieförvärv inom statens ägarstyrning föreslås ett tillägg på 700 miljoner euro så att anslaget även får användas till sådana arrangemang för att stärka det egna kapitalet i bolag med statlig majoritet och statens intressebolag som genomförs som en del av tryggheten av bolagens finansiella ställning, inklusive sådana skuldebrevslån och kapitallån som i IFRS-bokslutet betraktas som eget kapital utan krav på säkerhet.

Till följd av coronakrisen ökar de utgifter för utkomstskyddet för arbetslösa som Sysselsättningsfonden ansvarar för avsevärt. Fonden behöver lånefinansiering för att täcka underskottet och säkerställa likviditeten. För säkerställande av tillgången till finansiering föreslås att det beviljas en statsborgen, vars maximibelopp föreslås vara 800 miljoner euro vad gäller kapitalet. Dessutom ska borgen täcka räntor som beräknas på lånekapitalet och eventuella andra villkor. Det maximala ansvar som följer av statsborgen kan uppgå till högst 880 miljoner euro.

Det föreslås att statsrådet utan krav på motsäkerhet och på de villkor som statsrådet eller finansministeriet, inom de gränser som statsrådet fastställt, i övrigt bestämmer kan bevilja en statsborgen på högst 432 miljoner euro som säkerhet för lån som beviljas inom ramen för det europeiska instrumentet för tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet i en krissituation (SURE). Dessutom föreslås ett bemyndigande för statsrådet att bevilja en statsborgen på högst 372 miljoner euro med avseende på förluster som eventuellt föranleds Europeiska investeringsbanken av den alleuropeiska EU Covid-19 garantifond som inrättas i anslutning till banken.

För stödjande av företagare i förplägnadsbranschen föreslås ett anslag på 123 miljoner euro för att användas för gottgörelse för begränsningarna i restaurangverksamheten och för stödjande av återanställning.

Det föreslås att Finlands Akademis fullmakt ökas med 10 miljoner euro 2020 för stödjande av den nationella forskning som syftar till att utveckla vaccin och läkemedel för covid-19 samt för forskning om effekten, säkerheten och verkningsfullheten av nya coronavirusvacciner och coronavirusläkemedel.

För utgifter och statsunderstöd som föranleds av förberedande, anskaffning, ibrukttagande och underhåll av en applikation för spårning av covid-19-smittor föreslås 6 miljoner euro.

Balansen inom statsfinanserna och statsskulden

Ökningen av anslagen i den tredje tilläggsbudgetpropositionen för 2020 är 832 miljoner euro och statens behov av nettoupplåning ökar lika mycket. Statens nettoupplåning beräknas uppgå till ca 13,5 miljarder euro 2020.

Budgetekonomins inkomstposter, anslag och balans, mn euro

	2019 Bokslut	2020 Godkänd budget (budget+ tilläggsbudgetar)	2020 Regeringens proposition	2020 Sammanlagt
Anslag sammanlagt (exkl. minskning av statsskulden)	55 306	62 406	832	63 238
— Räntor på statsskulden (huvudtitel 36)	1 193	873	-	873
Inkomstposter sammanlagt (exkl. nettoupplåning och skuldhantering)	53 266	49 735	-	49 735
— Skatteinkomster	45 272	42 269	-	42 269
— Övriga inkomster	7 994	7 466	-	7 466
Nettoupplåning och skuldhantering (mom. 15.03.01)	1 793	12 671	832	13 503
— Nettoupplåning	1 399	12 721	832	13 553
— Skuldhantering	394	-50	-	-50

Ramen för valperioden

Regeringen har i samverkan med republikens president den 16 mars 2020 konstaterat att det på grund av coronavirusutbrottet råder undantagsförhållanden i Finland. Regeringen överlämnade de första förordningarna om ibruktagnin av beredskapslagen till riksdagen den 17 mars 2020. I det här läget begränsar utgiftsramen för statsfinanserna inte det innevarande året, under vilket flera tidsbegränsade och riktade åtgärder införs bland annat i syfte att bekämpa hälsomässiga och ekonomiska följder av coronaviruset.

Det föreslås att de utgifter som ska hänföras till ramen höjs med ca 132 miljoner euro. Ramutgifterna för 2020 blir därmed 50 048 miljoner euro.

De av riksdagen godkända anslagen för 2020 och de nu föreslagna ändringarna av anslagen enligt huvudtitel, euro

	Huvudtitel	Godkänd budget (budget+tilläggs- budgetar)	Regeringens proposition	Sammanlagt
21.	Riksdagen	127 106 000	-	127 106 000
22.	Republikens president	16 124 000	-	16 124 000
23.	Statsrådets kansli	219 011 000	700 000 000	919 011 000
24.	Utrikesministeriets förvaltningsområde	1 259 988 000	-	1 259 988 000
25.	Justitieministeriets förvaltningsområde	964 858 000	-	964 858 000
26.	Inrikesministeriets förvaltningsområde	1 546 716 000	-	1 546 716 000
27.	Försvarsministeriets förvaltningsområde	3 173 307 000	-	3 173 307 000
28.	Finansministeriets förvaltningsområde	19 128 159 000	-	19 128 159 000

De av riksdagen godkända anslagen för 2020 och de nu föreslagna ändringarna av anslagen enligt huvudtitel, euro

29.	Undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde	6 945 970 000	3 000 000	6 948 970 000
30.	Jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde	2 741 719 000	-	2 741 719 000
31.	Kommunikationsministeriets förvaltningsområde	3 505 491 000	-	3 505 491 000
32.	Arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde	4 409 724 000	123 000 000	4 532 724 000
33.	Social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde	17 208 721 000	6 000 000	17 214 721 000
35.	Miljöministeriets förvaltningsområde	285 805 000	-	285 805 000
36.	Räntor på statskulden	873 410 000	-	873 410 000
Totalt		62 406 109 000	832 000 000	63 238 109 000

De av riksdagen godkända inkomstposterna för 2020 och de nu föreslagna ändringarna av inkomstposterna enligt avdelning, euro

Avdelning	Godkänd budget (budget+tilläggs- budgetar)	Regeringens proposition	Sammanlagt
11.	Skatter och inkomster av skattenatur	-	42 268 808 000
12.	Inkomster av blandad natur	-	5 911 756 000
13.	Ränteinkomster, inkomster av försäljning av aktier och intäktsföring av vinst	-	1 456 081 000
15.	Lån (exkl. nettouplåning och skuldhantering)	-	98 028 000
Sammanlagt (exkl. nettouplåning och skuldhantering)	49 734 673 000	0	49 734 673 000
15.03.01	Nettouplåning och skuldhantering	832 000 000	13 503 436 000
Totalt	62 406 109 000	832 000 000	63 238 109 000

III tilläggsbudgeten för 2020

INKOMSTPOSTER

	Avdelning 15	€
15. LÅN		832 000 000
03. Statens nettoupplåning och skuldhantering		832 000 000
01. Nettoupplåning och skuldhantering, tillägg		832 000 000

Inkomstposternas totalbelopp:

832 000 000

ANSLAG

	€
Huvudtitel 23	
23. STATSRÅDETS KANSLI	700 000 000
10. Ägarstyrningen	700 000 000
88. Aktieförvärv (reservationsanslag 3 år), tillägg	700 000 000
Huvudtitel 28	
28. FINANSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	—
Huvudtitel 29	
29. UNDERVISNINGS- OCH KULTURMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	3 000 000
40. Högskoleundervisning och forskning	3 000 000
51. Finlands Akademis forskningsanslag (förslagsanslag), tillägg	3 000 000
Huvudtitel 32	
32. ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	123 000 000
30. Sysselsättning och företagsamhet	123 000 000
31. Stödjande av företagare i förplägnadsbranschen (förslagsanslag) ..	123 000 000

Huvudtitel 33

33. SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	6 000 000
01. Förvaltning	6 000 000
25. Nationella elektroniska klientdatasystem inom social- och hälso- vården (reservationsanslag 3 år), tillägg	6 000 000

Anslagens totalbelopp:**832 000 000**

INKOMSTPOSTER

Avdelning 15

LÅN

03. Statens nettouplåning och skuldhantering

01. Nettouplåning och skuldhantering

Under momentet antecknas ett tillägg på 832 000 000 euro.

Förklaring: Under nettouplåningen till nominellt värde antecknas ett tillägg på 832 000 000 euro, varvid nettouplåningen till nominellt värde uppgår till 13 553 436 000 euro år 2020. Inberäknat posterna för skuldhantering uppgår beloppet av nettoinkomsterna till 13 503 436 000 euro år 2020.

Inkomster och utgifter (mn euro)

Inkomster	
Nettouplåning till nominellt värde	13 553
Utgifter	
Emissionsförluster (netto)	-40
Kapitalförluster (netto)	-10
Nettoinkomster	13 503

2020 III tilläggsb.	832 000 000
2020 II tilläggsb.	9 389 572 000
2020 I tilläggsb.	1 083 490 000
2020 budget	2 198 374 000
2019 bokslut	1 792 984 063
2018 bokslut	-985 765 656

ANSLAG

Huvudtitel 23 STATSRÅDETS KANSLI

10. Ägarstyrningen

88. *Aktieförvärv* (reservationsanslag 3 år)

Under momentet beviljas ett tillägg på 700 000 000 euro.

Dessutom kompletteras motiveringen till momentet så att anslaget även får användas till sådana arrangemang för att stärka det egna kapitalet i bolag med statlig majoritet och statens intressebolag som genomförs som en del av trygghandlet av bolagens finansiella ställning, inklusive sådana skuldebrevslån och kapitallån som i IFRS-bokslutet betraktas som eget kapital utan krav på säkerhet.

Förklaring: Tillägget föranleds av finansieringen av aktieteckningar genom vilka staten tecknar aktier i en emission som Finnair Abp ordnar. Vid behov kan staten också delta i andra kapitaliseringsarrangemang. Den planerade emissionen och andra eventuella kapitaliseringslösningar är nödvändiga för att stärka bolagets eget kapital och finansiella ställning.

2020 III tilläggsb.	700 000 000
2020 budget	5 700 000
2019 bokslut	5 700 000
2018 bokslut	5 700 000

Huvudtitel 28

FINANSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

Motiveringen till huvudtiteln kompletteras så att statsrådet utan krav på motsäkerhet och på de villkor som statsrådet eller finansministeriet, inom de gränser som statsrådet fastställt, i övrigt bestämmer kan bevilja

— en statsborgen på högst 432 miljoner euro som säkerhet för lån som beviljas inom ramen för det europeiska instrumentet för tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet i en kris-situation (SURE)

— en statsborgen på högst 372 miljoner euro med avseende på förluster som eventuellt föranleds Europeiska investeringsbanken av den alleuropeiska EU Covid-19 garantifond som inrättas i anslutning till banken

— en statsborgen på högst 880 miljoner euro som säkerhet för lån som täcker Sysselsättningsfondens underskott och för uppfyllande av de villkor som överenskommit i lånen.

Förklaring: I anslutning till den första borgensfullmakten har statsrådet överlämnat en skrivelse till riksdagen om kommissionens förslag till rådets förordning om inrättande av ett europeiskt instrument för tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet i en krissituation (SURE) till följd av utbrottet av covid-19 (SURE- förordning) (U 12/2020).

Kommissionen har lagt fram ett förslag till förordning om inrättande av ett europeiskt instrument för tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet i en krissituation. Med det tillfälliga instrumentet förbinder sig medlemsstaterna att i en krissituation stöda varandra via unionen genom att tillgängliggöra tilläggsfinansiering i form av förmånliga lån för kostnader för inrättande eller användning av system för korttidsarbete för anställda och för liknande åtgärder. SURE ska genomföras i form av ett lånearrangemang som grundar sig på borgen som medlemsstaterna ställt för lån enligt deras BNI-andelar motsvarande minst 25 % av den totala kapaciteten på 100 miljarder euro som kommissionens föreslagit för instrumentet. Lånearrangemanget fungerar så att kommissionen skaffar de medel som behövs på finansmarknaden genom att emittera obligationer. Unionens skuldåtagande möjliggörs med hjälp av unionens budget och ett särskilt borgensarrangemang mellan medlemsländerna och unionen. Maximibeloppet för borgensandelen har fastställts i ett utkast till borgensavtal mellan medlemsstaten och kommissionen, enligt vilket det absoluta maximibeloppet för Finlands borgensandel under alla omständigheter är 431 740 142 euro. Att borgen riktas till sådan verksamhet inom unionens nödfinansieringsinstrument som avses i förslaget kan anses vara en sådan särskild orsak att inte ta ut en borgensavgift som avses i lagen.

Den andra fullmakten hänför sig till den Covid-19-garantifond som inrättas i anslutning till Europeiska investeringsbanken (EIB), vars syfte är att skapa en alleuropeisk lösning för att stödja företag som råkat i svårigheter till följd av covid-19 genom att trygga deras tillgång till finansiering med hjälp av en garantifond.

Den instabilitet i ekonomin och på den finansiella marknaden som orsakats av coronaviruset har varit en oförutsedd kris som är oberoende av EU-medlemsstaternas ekonomiska politik. Det är nödvändigt att beakta krisens exceptionella karaktär i de beslut som syftar till att få kontroll över situationen. Mot bakgrund av marknadsreaktionerna och med tanke på EU:s allmänna trovärdighet är det i denna situation viktigt att betona den politiska beredskapen att vidta behövliga ekonomiska åtgärder, solidariteten och vikten av att samordna behövliga åtgärder.

De stränga begränsningsåtgärder som staterna har vidtagit för att förhindra en okontrollerad spridning av coronaviruset kommer att hämma ekonomin på ett aldrig tidigare skådat sätt och påverka realekonomin. Störningarna har en mycket negativ inverkan på i synnerhet verksamhetsförutsättningarna för små och medelstora företag och medelstora börsnoterade företag och deras tillgång till finansiering.

Garantifonden är ett temporärt krishanteringsverktyg som beviljar banker och nationella specialfinansieringsinstitut garantier, så att de ska kunna erbjuda lån och öka sin utlåning till aktörer inom realekonomin. Avsikten är att garantifonden i första hand ska inrättas med hjälp av statsgarantier som beviljas av medlemsstaterna. Medlemsstaternas andel av fonden bestäms enligt deras kapitalandel i EIB. Garantifonden inleder sin verksamhet när de medlemsstater som svarar för 60 % av EIB:s kapital har ställt en statlig garanti. Avsikten är att garantifonden ska kunna inleda sin verksamhet senast den 1 juni 2020.

Finlands nuvarande andel av EIB:s kapital är 1,4846333 %, och därmed utgör Finlands kalkylerade andel av garantifonden på 25 miljarder euro 371 158 331,96 euro. Eftersom de låneinstrument och andra finansiella instrument som stöds via garantifonden i det rådande marknadsläget i princip ska anses utgöra en hög risk, måste man förbereda sig på att borgensansvaret realiserar.

Utgångspunkten är att stöd ur garantifonden kan beviljas till utgången av 2021. Genom ett beslut som fattas med kvalificerad majoritet av en kommitté bestående av företrädare för de medlemsstater som deltar i garantifonden kan garantifondens verksamhet förlängas med sex månader. En ytterligare förlängning förutsätter ett enhälligt beslut av dem som ställt garanti.

Den tredje fullmakten hänför sig till antalet permitteringar och uppsägningar som ökat kraftigt till följd av coronakrisen och begränsningarna i anslutning till den, vilket i betydlig grad ökar de utgifter för utkomstskyddet för arbetslösa som Sysselsättningsfonden ansvarar för. Fonden uppskattar att dess resultat kommer uppvisa ett underskott på upp till ca 3 000 miljoner euro år 2020. Fondens konjunkturbuffert hade en nettoförmögenhet på 1 618 miljoner euro vid utgången av 2019, men den beräknas uppvisa ett underskott på ca 1 400 miljoner euro i år. Fonden behöver lånefinansiering för att täcka underskottet och säkerställa likviditeten. Fonden har ansökt om statsborgen för kreditlimiter som ingåtts med banker, vilket ska säkerställa Sysselsättningsfondens tillgång till finansiering i alla marknadssituationer. Utan statsborgen är fondens möjlighet att få kortfristig bankfinansiering mer begränsad.

Det föreslås att maximibeloppet för statsborgen för Sysselsättningsfonden är 800 miljoner euro vad gäller kapitalet. Dessutom ska borgen täcka räntor som beräknas på lånekapitalet och eventuella andra villkor. Det maximala ansvar som följer av statsborgen kan uppgå till högst 880 miljoner euro. Statsborgen täcker lån med en löptid på högst två år som upptagits inom två år efter beslutet om borgen. Således begränsas löptiden för statsborgen till högst fyra år.

Nivån på finansieringen av utkomstskyddet för arbetslösa har enligt lag satts på en nivå som i det rådande ekonomiska läget har krävt att fonden tryggar sin lånefinansiering. På denna grund kan det anses att statsrådet har särskilda skäl att inte ta ut någon borgensavgift hos Sysselsättningsfonden.

Beviljandet av statsborgen till Sysselsättningsfonden har inga konsekvenser för konkurrensen på marknaden och till denna del behöver EU:s regler om statligt stöd inte tillämpas.

Huvudtitel 29 UNDERVISNINGS- OCH KULTURMINISTERIETS FÖRVALT- NINGSSOMRÅDE

40. Högskoleundervisning och forskning

Fullmakt

Motiveringen till kapitlet ändras så att för Finlands Akademis forskningsprojekt, programvaru- och apparaturanskaffningar med avseende på forskningsfinansieringen, utvärderingar, samordning av forskningsprogram samt av Akademin finansierat forskningsfrämjande, vilka finansieras under momenten 29.40.51 och 29.40.53, får det 2020 ingås förbindelser till ett värde av 357 084 000 euro.

Förklaring: Ökningen av fullmakten med 10 000 000 euro föräns av stödjande av den nationella forskning som syftar till att utveckla vaccin och läkemedel för covid-19 samt forskning om effekten, säkerheten och verkningsfullheten av nya coronavirusvacciner och coronavirusläkemedel.

Tillägget till fullmakten beräknas föränleda staten utgifter till ett belopp av 3 000 000 euro år 2020, 4 000 000 euro år 2021 och 3 000 000 euro år 2022.

51. Finlands Akademis forskningsanslag (förslagsanslag)

Under momentet beviljas ett tillägg på 3 000 000 euro.

Förklaring: Tillägget föränleds av anslagseffekten för 2020 av bevillningsfullmakten på 10 miljoner euro för att riktas till stödjande av den nationella forskning som syftar till att utveckla vaccin och läkemedel för covid-19 samt forskning om effekten, säkerheten och verkningsfullheten av nya coronavirusvacciner och coronavirusläkemedel.

2020 III tilläggsb.	3 000 000
2020 budget	280 104 000
2019 bokslut	251 783 030
2018 bokslut	245 175 193

Huvudtitel 32

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

30. Sysselsättning och företagsamhet

31. Stödjande av företagare i förplägnadsbranschen (förslagsanslag)

Under momentet beviljas 123 000 000 euro.

Anslaget får i enlighet med lagen om stöd för återanställning och gottgörelse för verksamhetsbegränsningar till företagare i förplägnadsbranschen användas till

- 1) betalning av gottgörelser som föranleds av begränsningsskyldigheten till förplägnadsrörelser
- 2) stödande av förplägnadsrörelserns återanställning.

Anslaget budgeteras enligt principen om betalningsbeslut.

Förklaring: I samband med tilläggsbudgetpropositionen överlämnar regeringen till riksdagen en proposition med förslag till en lag om stöd för återanställning och gottgörelse för verksamhetsbegränsningar till företagare i förplägnadsbranschen.

Till följd av coronavirusepidemin har förplägnadsrörelsernas verksamheten temporärt begränsats med stöd av 3 a § 1 mom. i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet (308/2006).

Anslaget används till betalning av gottgörelser som föranleds av begränsningsskyldigheten och till stöd för återanställning. Gottgörelse betalas för de månader som omfattas av begränsningarna på grundval av förändringar i försäljningen till företag inom förplägnadsbranschen vars försäljning i april 2020 har varit lägre än medelvärdet av försäljningen i januari—februari. Gottgörelse betalas för högst 15 % av försäljningsminskningen om medelvärdet av försäljningen under januari—februari var högst 1 000 000 euro och i fråga om den överskridande försäljningen 5 %. Som högst kan gottgörelsen vara 500 000 euro.

Stöd som beviljas för återanställning betalas till ett belopp av 1 000 euro per sysselsatt arbetstagare. Stöd betalas för arbetstagare, till vilka företaget betalar en lön på minst 2 500 euro för de följande tre månaderna efter den månad då begränsningsskyldigheten upphörde.

Beräknad användning av anslaget (euro)

Gottgörelse för begränsningsskyldigheten	83 000 000
Stöd för återanställning	40 000 000
Totalt	123 000 000
2020 III tilläggsb.	123 000 000

Huvudtitel 33 SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIETS FÖRVALTNINGS- OMRÅDE

01. Förvaltning

25. Nationella elektroniska klientdatasystem inom social- och hälsovården (reservationsanslag 3 år)

Under momentet beviljas ett tillägg på 6 000 000 euro.

Dessutom kompletteras motiveringen till momentet så att anslaget även får användas till utgifter och statsunderstöd som föranleds av förberedande, anskaffning, ibrukttagande och underhåll av en applikation för spårning av covid-19-smittor.

Förklaring: Tillägget föranleds av kostnader för förberedande, anskaffning, ibrukttagande och underhåll av en applikation för spårning av covid-19-smittor som utnyttjar mobilteknik.

2020 III tilläggsb.	6 000 000
2020 II tilläggsb.	6 000 000
2020 budget	9 900 000
2019 bokslut	7 000 000
2018 bokslut	11 000 000